

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Сучасна система освіти базується на традиційній формі навчання, розробленій Я. А. Коменським ще у XVII ст. Автор «Великої дидактики» (1633 р.) і «Материнської школи» (1632 р.) заклав основи класно-урочної системи навчання і виховання й уперше теоретично обґрунтував її переваги. Вказана система заснована на наступних положеннях [2, 301]: навчання протягом усього терміну відбувається у групах, які складаються з учнів одного віку і ступенів підготовки; група працює за єдиним планом згідно єдиного розкладу; основною одиницею навчально-виховного процесу є урок; урок присвячений одному предмету, тому всі учні працюють над однаковим для всіх матеріалом; роботою на уроці керує вчитель.

Процес навчання при цьому розглядається як цілеспрямована діяльність вчителя та учнів, за якою вчителі вчать і виховують, а учні – здобувають знання і формується їх світогляд. Досить поширеним є розуміння педагогічної технології як системного і послідовного втілення на практиці попередньо спроектованого навчально-виховного процесу. Її можна класифікувати наступним чином [4, 78]:

- структурно-логічні технології;
- інтеграційні технології;
- ігрові технології;
- тренінгові технології;
- інформаційно-комп'ютерні технології;
- діалогові технології.

Особливість сучасної освіти полягає у тому, що на практиці різні технології можуть активно і дуже результативно поєднуватися. Щоб визначити, чи відноситься будь-яка освітня технологія до інноваційної, необхідно відокремити в ній головну ідею, спрямовану на розвиток освіти і визначити рівень її новизни. Якщо ідея, покладена в основу освітньої технології, є абсолютно новою, актуальною й перспективною, то її можна вважати інноваційною освітньою технологією.

Ігрові технології – це дидактичні системи використання різноманітних ігор, під час виконання яких формуються уміння розв’язувати завдання на основі компромісного вибору (театралізовані, ділові та ролеві ігри, імітаційні вправи, індивідуальний тренінг; розв’язання практичних ситуацій і задач, комп’ютерні програми).

Сучасне суспільство змінюється досить швидко, важко прогнозувати навіть найближче майбутнє. Як і важко передбачити, які знання можуть знадобитися дитині в її позашкільному житті. З огляду на це кожен вчитель початкової школи повинен ставити перед собою завдання не стільки накопичення дитиною інформації, скільки розвиток мислення, вміння адекватно оцінювати результати, самостійно добувати інформацію, перетворюючи знання на інструмент пізнання інших видів діяльності, вміння конструктивно взаємодіяти з іншими. тому постає проблема: яким чином так побудувати навчання, щоб найповніше задовольнити проблеми кожного учня. Тут важливі такі форми і методи навчання, які б викликали у дітей цікавість до навчального матеріалу, бажання вчитися, прагнути успіху в опануванні основ знань. На мою думку, досягти успіху можна лише зацікавивши учня на уроці, коли, розвиваючи свої здібності, він задовольняє пізнавальні потреби. Саме тут на допомогу приходять інтерактивні ігрові технології, оскільки молодші школярі постійно відчують потребу в грі, ігровому спілкуванні, гра для них – це можливість виявити себе як особистість, самовиразитись і самоствердитись.

Дитяча творчість яскраво розкривається у сюжетно-рольовій грі, що пов’язана із ознайомленням з різноманітними професіями, де діти одночасно виступають і драматургами, і режисерами, і декораторами, й акторами. З цією метою можна провести гру «Юні будівельники», де учні будують будиночок, використовуючи в ньому свої знання з предмету. Спочатку зводять фундамент, згодом – стіни, дах, з рештою вставляють віконечко. Подобаються дітям і уроки-аукціони, на яких вони за свої знання можуть придбати різні речі. Актуальними являються і уявні подорожі літаком. На уроці діти виступають у ролі стюардес, екскурсоводів, командира корабля, імітують звуки літака.

Дуже важливим є те, що інтерактивні ігрові технології виявляють індивідуальні особливості, нахили здібності, інтелектуальні можливості учнів. Завдяки цьому найефективніше формуються такі важливі для молодшого школяра уміння мислити логічно, робити самостійні висновки, доводити доцільність своїх ідей, уміння осмислювати новий матеріал, володіти усним мовленням, уміння чітко висловлювати свої думки, обґрунтовувати їх. А найголовніше, що інтерактивні ігрові технології розвивають творчі здібності, уяву, фантазію, потяг до знань, здатність аналізувати, узагальнювати,

розвивають прагнення до морального удосконалення, навички колективного пошуку істини, бажання примножити свій інтелектуальний набуток. Виховують товарицькість, вміння брати до уваги думку інших, вміння працювати в колективі, відповідальність за доручену справу. Все це якнайкраще сприяє зміцненню колективу, розвитку сприйняття до класифікації, розвитку мовлення, довільної уваги і пам'яті, інтелектуальному зростанню, розвитку зацікавленості учнів до навчання, досягненню атмосфери успіху.

Саме тому використання інтерактивних ігрових технологій допоможе вчителю початкових класів досягти мети уроку шляхом зацікавлення учнів, будувати навчально-виховний процес так, щоб навчання давало радість, успіх, задоволення та сприяло зміцненню здоров'я кожної дитини, адже здоров'я дитини – запорука її успішності.

Школа – це модель суспільства. Саме від якості шкільного навчання і виховання залежить збагачення культурних цінностей. Тому реформування загальної освіти супроводжується введенням нових спеціальних форм організації пізнавальної діяльності, які мають конкретну мету – створити такі умови навчання, за яких кожен учень навчався б, розвивав свій інтелект, був готовий до творчої самореалізації.

Отже, на сучасного учня початкової школи покладається значна частка відповідальності за своє навчання, за результат навчальної діяльності. При цьому вчитель і учень – рівнозначні суб'єкти навчання, бо вчитель несе відповідальність за умови, які створює учневі для оволодіння знаннями, а учень – за рівень одержаних знань і практичних навичок. Гру не можна залишати за порогом школи. Використання ігор, цікавих і улюблених героїв, дає змогу міцніше формувати і закріплювати позитивне ставлення до навчальної праці.

Необхідно, щоб школярі усвідомили, що успішність виконання завдань залежить від їх вміння співпрацювати. Учитель має навчити учнів слухати, не перебиваючи співрозмовника, дослуховувати до кінця; стримувати негативні емоції; толерантно критикувати товариша (не виявляючи зверхності, не вживаючи образливих слів); зрозуміло висловлювати власну думку (спочатку добре подумати – потім говорити, уникати слів-паразитів, говорити в міру голосно, чітко, не поспішаючи); при звертанні до товариша демонструвати оптимальну позу для спілкування (правильна осанка, голова повернена до співрозмовника, дивитися в очі).

Налагодженню приязних стосунків сприятиме застосування таких ігрових прийомів:

1. Ігрові прийоми з візуальним контактом погляду – «Вітання», «Веселі зайчики», «Підморгни товаришеві», «День – ніч».

2. Ігрові прийоми з динамічними дотиками, потисканням рук, дотиками долонями – «Долоньки», «Мізинчики – братики», «Погойдай сонячного зайчика», «Пилочка».

3. Для формування у молодших школярів уміння співпрацювати доцільно використовувати такі ігри – «Дід Панас навпаки», «Що змінилося?», «Дзеркало», «Рибалка».

4. Для регулювання темпу мовлення – «Луна», «Навпаки», «Перегони».

5. Для формування вміння говорити по черзі – «Мікрофон», «Чарівна вуглинка», «Чарівна паличка» або «чарівні» предмети, які передають один одному.

Навчальний зміст завдань може бути різноманітним: по черзі прочитати текст, дати відповідь на запитання тощо.

Така систематична комплексна робота сприяє вихованню у школярів демократичного стилю спілкування. Все це можливо за умови кропіткої творчої праці вчителя, який усвідомлює, що нині перспективними є ті форми і методи навчальної діяльності, які передбачають взаємодію і спільну навчальну діяльність школярів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Максимюк, С.П. Педагогіка : Навч. посіб. для студ. ВНЗ / С.П. Максимюк. – К. : Кондор, 2005. – 670 с.

2. Мойсеюк, Н.Є. Педагогіка : Навчальний посібник / Н.Є. Мойсеюк. – 5-те вид., доп. і переробл. – К., 2007. – 655 с.

3. Савченко, О.Я. Уміння учнів вчитися у дидактичній системі / О.Я. Савченко // Початкова школа. – 2013. – № 9.

4. Химинець, В.В. Інновації в початковій школі / В.В. Химинець. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗППО. – 2008. – 342 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>